

Vztah psychologického skóre, věku a pohlaví k užívání konopí

Úvod

Tato zpráva se zabývá analýzou vztahu mezi psychologickým skóre, věkem a pohlavím a užíváním konopí. Analýza vychází z dat získaných v rámci kurzu **Psychometrika 1** v akademickém roce **2023/2024**. Užívání konopí je často diskutovaným fenoménem, jeho prediktory mohou zahrnovat jak demografické, tak psychologické faktory. Závislost na konopí je podle Světové zdravotnické organizace spojena s problémovou regulací užívání této látky, což může vést k různým negativním důsledkům. Cílem této analýzy bylo zjistit, zda věk, pohlaví a psychologické skóre ovlivňují pravděpodobnost užívání konopí. Pro analýzu byla použita logistická regrese na datasetu obsahujícím 141 respondentů.

Teoretická část

Konopí patří mezi nejrozšířenější nelegální látky v Evropě, přičemž podle Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) jej užívá přibližně 8 % dospělých Evropanů. Výzkumy ukazují, že užívání konopí může být ovlivněno jak demografickými, tak psychologickými faktory. Mezi klíčové prediktory patří:

- **Psychologické faktory** – Osoby s vyšší mírou impulzivity či nízkou seberegulací mohou být náchylnější k užívání psychoaktivních látek.
- **Demografické faktory** – Věk a pohlaví mohou hrát roli v prevalenci užívání konopí. Některé studie ukazují vyšší míru užívání mezi muži oproti ženám.

Analytická část

- **Závislá proměnná:**
 - Užívání konopí (0 = neužívá, 1 = užívá)
- **Nezávislé proměnné:**
 - **Věk** (přepočítaný z ročníku narození)
 - **Pohlaví** (0 = muž, 1 = žena)
 - **Psychologické skóre** (průměr skóre z šesti položek sebesuzovací škály závislosti na konopí = p1–p6, jaké jsou: 1) puzení užívat, 2) ztráta kontroly, 3) odvykací příznaky, 4) tolerance, 5) zanedbávání jiných aktivit, 6) pokračování v užívání přes škodlivé důsledky.) Vyšší skóre na této škále naznačuje vyšší míru závislosti a potenciální problémy spojené s užíváním konopí.

Byla použita **binární logistická regrese**, což je metoda umožňující predikovat pravděpodobnost výskytu binární závislé proměnné na základě několika nezávislých proměnných. Model byl odhadnut pomocí metody maximální věrohodnosti.

Korelační matice

	Pohlaví	Věk	Psychologické skóre	Užívání konopí
Pohlaví	1	-0.150	0.222	-0.112
Věk	-0.150	1	-0.279	-0.307
Psychologické skóre	0.222	-0.279	1	0.511
Užívání konopí	-0.112	-0.307	0.511	1

Tabulka č. 1: Korelační matice mezi proměnnými.

Z korelační matice vyplývá, že nejsilnější vztah je mezi **psychologickým skóre a užíváním konopí** ($r = 0.511$), což naznačuje, že vyšší psychologické skóre je spojeno s vyšší pravděpodobností užívání konopí. Naopak věk a pohlaví vykazují slabé korelace s užíváním konopí.

Logistická regrese

Model	Unst.coefficients B	Std. Error	Std.coefficients Beta	t	p
(Constant)	0.329	0.152		2.163	0.032
Věk	-0.008	0.003	-0.180	-2.396	0.018
Pohlaví	-0.019	0.076	-0.018	-0.248	0.804
Psychologické skóre	0.063	0/060	0.465	6.093	0.000

Tabulka č. 2: Výsledky logistické regrese pro predikci užívání konopí.

- **Psychologické skóre je nejsilnější prediktor** užívání konopí ($p = 0$), což naznačuje, že vyšší skóre zvyšuje pravděpodobnost užívání.
- **Věk má také významný vliv na užívání konopí.**
- **Pohlaví není staticky významné** ($p < 0,05$), takže sam o sobě nemá jasný vliv na užívání konopí.

Interpretace výsledků

Výsledky naznačují, že psychologické faktory mohou hrát klíčovou roli při užívání konopí. Vyšší psychologické skóre bylo spojeno s vyšší pravděpodobností užívání. Ačkoli věk nevykazuje tak silný, jak psychologické skóre, stále může mít významnou roli. Naopak pohlaví se jako samostatný faktory neprokázal jako významný.

Zavěr

Tato analýza ukázala, že psychologické faktory mohou být důležitější než demografické proměnné při vysvětlování užívání konopí. Budoucí výzkum by mohl zkoumat, jaké konkrétní psychologické charakteristiky nejvíce ovlivňují toto chování.

Literatura

- Clarke, R. C. & Merlin, M. D. (2013). Cannabis: evolution and ethnobotany. University of California Press.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2023). European Drug Report 2023. Publications Office of the European Union. https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023_en
- World Health Organization. (2019). International statistical classification of diseases and related health problems (11. vydání). <https://icd.who.int/>

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese: <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=482>.